

[Lars P. Jensen.]

Når vi rejser kritik af denne udnævnelse, er denne kritik så afgjort ikke rettet mod direktør Thygesens person eller kvalifikationer, det vil jeg gerne understrege stærkt, så der ingen misforståelse skal være eller opstå. Men det er ministerens udnævnelse af en decideret erhvervsrepræsentant, vi kritiserer. Det er et brud på et princip, der har været gældende siden 1937, at rådets forretningsudvalg skal være erhvervspolitisk neutralt. Forretningsudvalget er det mest indflydelsesrige led i priskontrolrådets opbygning, hvor sager, der behandles i priskontrolrådet, bliver forberedt, og forretningsudvalget kan endvidere i henhold til sin forretningsorden træffe endelig afgørelse i hastesager og behandler desuden sager, der ikke er egnede til behandling i det samlede råd. Mit parti er enig i den kritik, der bl. a. er kommet til udtryk i „Andelsbladet“, og lad mig sige det stærkere: helt enig i den bebrejdelse, der her rettes mod den højtærede minister.

Det andet problem, jeg vil omtale, er de licitationsbestemmelser indenfor boligbyggeriet, der sorterer under den gældende prislov. Som bekendt har mit parti i en fornylig udsendt udtalelse om „midlertidige foranstaltninger til fremme af boligbyggeriet“ i afsnit D foruden at omtale de procentvise avancer udtalt:

„De gældende regler for licitation må tages op til revision bl. a. med henblik på at få ændret udskydningsbestemmelserne, således at der kan sikres effektiv konkurrence mellem tilbudsgiverne.“

Handelsministeriet nedsatte i 1943 en kommission til at undersøge de fremgangsmåder, der almindeligt anvendes ved afgivelse af tilbud ved offentlige og bundne licitationer, og til at fremkomme med forslag til en ordning af de herhenhørende spørgsmål gennem lovgivning eller på anden måde. Kommissionen, der fik en meget bred repræsentation for organisationer, myndigheder og andre interesserede, afgav i 1945 en betænkning, der sidenhen har været gældende grundlag for licitationers afholdelse her i landet. I de godt 6 år, der er forløbet, siden en handelsministeriel bekendtgørelse i marts 1946 pålagde håndværkets organisationer at ændre deres vedtægter i overensstemmelse med kommissionsbetænkningen, har licitationsordningen med korte mellemrum været indgående debatteret. Og særlig har det sidste års tid været kendetegnet af en kraftig diskussion mellem de byggesagkyndige om licitationsvæsenets udvikling i efterkrigsårene. Ordningen er i

denne diskussion blevet genstand for kritik, men det skal understreges, at det ikke i så høj grad har været principperne i den af kommissionen udarbejdede nyordning, der har været kritiseret, som selve den praksis, man fra mester- og laugsorganisationernes side har udviklet på grundlag af betænkningens regler. Det er blevet påvist, at denne praksis, der har udviklet sig omkring ordningen, ikke har kunnet skabe grundlag for en friere konkurrence og tilfredsstillende prisudvikling. Tværtimod foreligger der i dag dokumentation for, at de metoder, der bringes i anvendelse fra laugsorganisationernes side, har medført konkurrencebegrænsning og monopolisering og direkte påført byggeriet fordyrelser og forsinkelser, og at de „forretningsbetingelser“, der bringes i anvendelse, kan karakteriseres som urimelige.

Monopoliseringen og konkurrencebegrænsningen finder først og fremmest udtryk i de reguleringsregler, der som et levn fra tidligere tider fortsat finder anvendelse under den gamle form for licitationer, altså i alle tilfælde, hvor der ikke på forhånd er truffet aftale mellem bygherren og de bydende ved en såkaldt licitationserklæring. I et stort antal af disse tilfælde indgår budene til bygherren via organisationskontorerne, hvor budene underkastes en såkaldt forhåndsregulering. Disse forhåndsreguleringer foretages i henhold til aftaler og bestemmelser, der stort set er ligegyldende landet over, og som praktiseres efter mekaniske regler, der forhøjer de laveste bud uden hensyntagen til den bydendes individuelle forhold.

Til illustration af, hvorledes de fuldkomne mekaniske reguleringsregler virker i praksis, skal her anføres et tænkt eksempel, der dog refererer sig til visse konkrete tal og bestående aftaler.

Eksemplet vedrører en licitation over et arbejde, iværksat af en offentlig myndighed, hvortil indkom 9 bud, svingende fra godt 76 000 kr. til ca. 121 000 kr.

Bygningshåndværkersammenslutningen i vedkommende landsdel praktiserer de almindelige regler vedrørende forhåndsregulering, d. v. s. at man af samtlige indkomne bud udtager et middeltal og udskyder de bud, der ligger 15 pct. over dette tal. Herefter udregnes et nyt middeltal, og de bud, der herefter ligger mere end 8 pct. under dette middeltal, „spejlvendes“ således, at de kommer til at ligge lige så meget over middeltallet, som de hidtil lå under dette.

Hvis disse regler blev praktiseret i mit eksempel, ville det sige, at de laveste bud blev ladet ude af betragtning og det billig-